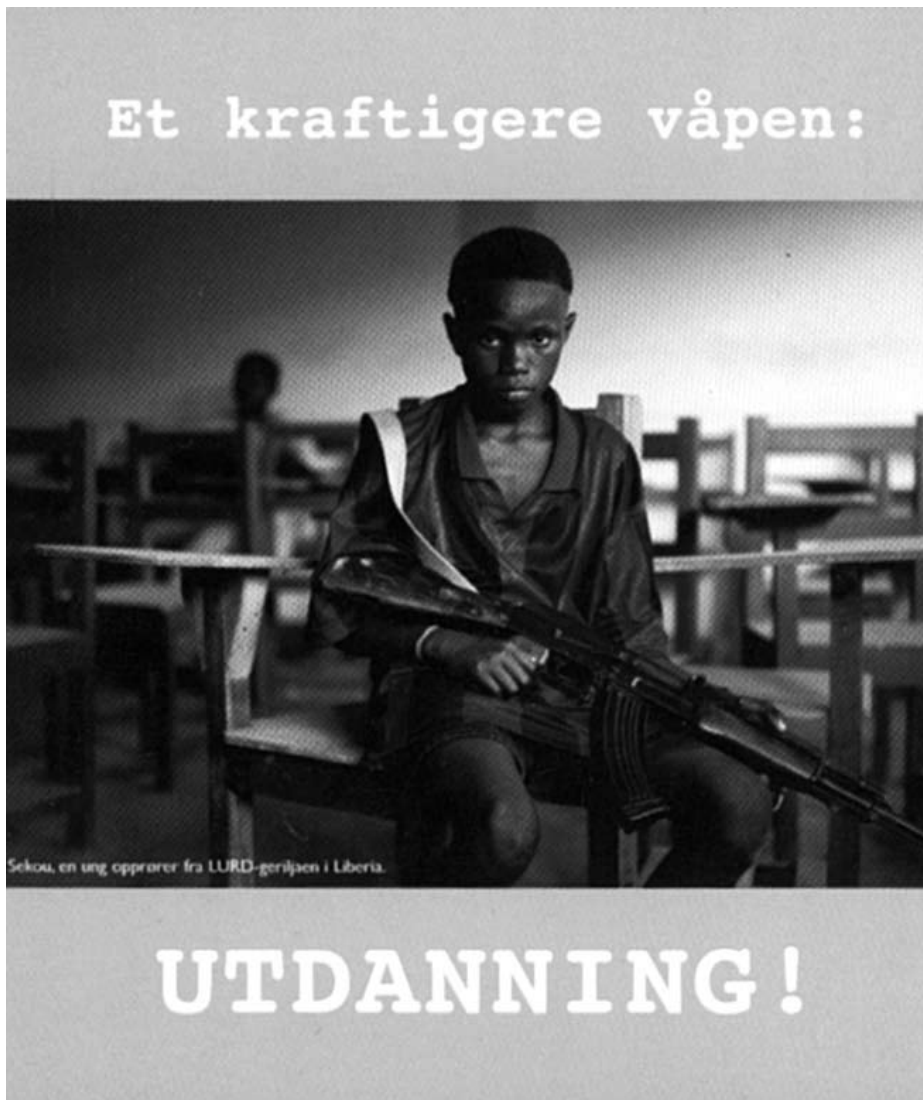

UTDANNING FOR FRIGJØRING

Årsmelding for SAIH 2006

Årets kampanje "Utdanning for frigjøring" fokuserte på at styrking av høyere utdanning kan bidra til både politisk, kulturell, sosial, sivil og økonomisk frigjøring og derfor er en vesentlig nøkkel til utvikling.

Utviklingsminister Erik Solheim holdt appell ved avdukingen av SAIHs veggmaleri på Blindern under kampanjeuka.

Det har vært høy aktivitet i lokallagene gjennom året. Her informasjonsstand ved Høyskolen i Oslo, Bislett.

SAIHs høstseminar på Nesodden 15-17 september.

SAIHs leder Kathrine Sund i FNs generalforsamling der hun holdt innlegg på vegne av Norge.

LEDER

Enda eit SAIH-år er over. For oss har 2006 vore eit spennande og lærerikt år. Det å få lov til å vere leiari eller nestleiar i SAIH er eit stort privilegium. Som lokallagsaktivistar var det å kunne bruke all si tid på SAIH, utan å bekymre seg for studiane, berre ein draum. Men draumen vart altså verkelegheit. Og vi har fått lære mykje og blitt kjent med mange supre menneske, samstundes som vi føler vi har gjort ein viktig innsats.

Hovudfokuset i år har vore på høgare utdanning i Sør. Kampanjen har løfta fram kor viktig høgare utdanning er i ein utviklingsprosess. Mesteparten av aktivitetane har naturlegvis lokallaga stått for. Vi sentralt har fokusert på kampanjeveka og på å arrangere ein fagleg konferanse for ulike miljø i Noreg som jobbar med dette temaet. Du kan lese meir om politisk tema-kampanjen lenger bak i årsmeldinga.

2006 har også vore det første året med ny organisasjonsstruktur i SAIH. Tilbakemeldingane har vore at endringane som vart gjort på Årsmøtet i 2005 i stor grad har vore vellykka. Landsrådet har bidrege til å knytte lokalt og sentralt nærare kvarandre. Vi har lært meir om kva som er viktig for lokallagsaktivistane og studentpolitikarane, og dei har både lært meir om SAIH og hatt ei betre mulegheit til å påverke arbeidet sentralt. Ei anna stor endring er at vi har fått ein ekstra nestleiar på fulltid. Å vere tre som kan dele både ansvaret og arbeidsmengda har vore ein enorm skilnad frå tidlegare, og det har styrka både organisasjons- og informasjonsarbeidet til SAIH.

Organisasjonsstruktur er sjølvsagt viktig, men det vil aldri bli noko meir enn ein reiskap. Essensen i SAIH er engasjementet, menneska og det utruleg viktige arbeidet vi og partnarane våre gjer. Mahatma Gandhi sa ein gong at "du må vere den endringa du ønskjer å sjå i verda". Det er dette SAIH handlar om. I SAIH kjem studentar saman for å bidra i kampen for ei meir rettferdig verd.

Takk for i år! Ein spesiell takk til alle engasjerte og dyktige lokallagsaktivistar rundt omkring i landet, til Kristin, Markus og Ida for ein super innsats i informasjonskomiteen, til sekretariatet for eit godt samarbeid, og til styremedlemmane som alltid har stilt opp når det har vore behov. Vi takkar for oss og leverer stafettspinnen vidare til styret -07.

Helsing Kathrine, Aina og Jonas
Leiar og nestleiarar 2006

Vi som tek det meste for gitt

Når vi begynner på eit universitet eller ein høgskule i Noreg har vi visse forventningar til studietida, som gratis studieplass og studentrettar. Dette er forventningar som studentar i andre delar av verda er milevis frå å kunne ha.

Utdanning er eit viktig middel til politisk, sosial, økonomisk og kulturell utvikling i alle land. Ei god høgare utdanning, godt forankra i lokal og nasjonal kontekst, gir folk reiskap for kritisk og sjølvstendig tenking, samstundes som fagleg kompetanse er naudsynt i utviklinga av eit samfunn.

Finansiering

I Noreg er det stor semje om at ei god høgare utdanning skal vere tilgjengeleg for alle. Studiefinansiering frå Lånekassen har gjort dette mulig, og betydninga av ulik sosial bakgrunn har dermed vorte sterkt redusert blant norske studentar. I Zambia er det derimot meir og meir vanleg at ein student har opptil fleire såkalla "sugar daddies" eller "sugar mommies" for å kunne ha råd til å finansiere studiane sine. I bytte mot pengane studentane mottek, må dei tilby ulike "tenestar". Ei følgje av dette er ei auke i andelen studentar som får hiv/aids, i eit land der denne epidemien allereie tek livet av mange tusen kvart år. Som norsk student kan det vere vanskeleg å forstå at nokon vil gjere noko så drastisk for å kunne ha råd til å studere. Vissheita om at 86 prosent av befolkninga i Zambia lever under fattigdomsgrensa, gjer derimot slike handlingar meir forståelege for oss. Mange zambiske studentar ser seg nøydde til å ty til slike handlingar for å kunne få seg ei utdanning. Deira håp er at ei utdanning kan føre til at de seinare vil stå sterkare på arbeids-

marknaden, i eit land der mulegheitene for å få seg ein jobb og kunne forsørge ein familie i utgangspunktet er små.

Som følgje av at stadig fleire i Zambia blir smitta av hiv, har studentar i fleire deler av landet tatt initiativ til opplærings- og opplysningsarbeid. Gjennom å setje fokus på korleis sjukdommen smittar, rådgjeving i samband med rettar, og konsekvensane av å bli smitta, har dei tatt tak i sin eigen situasjon og jobbar for å setje søkjelys på denne problematikken.

Respekt for lokal kultur

Som student i Noreg forventar vi at undervisninga skal ta omsyn til og respektere både den norske kulturen og dei ulikskapane som fins i befolkninga. Som sunnmøring forventar eg til dømes at verken pensum eller førelesningar skal inkludere nedsetjande eller stigmatiserande kommentarar om min bakgrunn. I Nicaragua har studentar frå Atlanterhavskysten opplevd å bli diskriminerte på grunn av språk og kultur. Tidlegare studentar tok tak i dette problemet i 1995, då dei starta det

første universitetet i regionen. URACCAN-universitetet tilfredsstillar i dag dei same krava som andre universitet i Nicaragua, samstundes som undervisninga går føre seg på fleire språk, og kombinerer vestleg og såkalla "tradisjonell" kunnskap.

Demokrati

Du stemte kanskje ikkje ved siste val til studentparlamentet, eller ved rektorvalet. Men hadde du mista mulegheita til å stemme, ville du forhåpentlegvis ha protestert. I Zimbabwe er det president Mugabe som utnemner rektorar ved alle offentlege universitet. Studentar som protesterer mot dette, eller vel å organisere seg for å kunne påverke sin egen studiekvardag, vert kasta ut frå universiteta. Mange har også blitt kasta i fengsel og torturert.

Studentar har tradisjonelt vore ei gruppe som er aktive, og kritiske, i samfunnsdebatten. Medan vi som studentar i Noreg tek det for gitt at vi skal kunne ta del i styringa av landet, vert zimbabwiske studentar forfylgde dersom dei protesterer mot regjeringa. Under slike forhold er det

utruleg å sjå at dei zimbabwiske studentane aldri gir opp. Sjølv om dei risikerer livet.

Takk for tiarane!

SAIH støtter dei som jobbar for å oppnå det vi som norske studentar tek for gitt. Vi støtter mellom anna URACCAN-universitetet i Nicaragua, lærarutdanning med urfolksperspektiv i Bolivia, og hiv/aidsarbeid blant studentar i Zambia og Zimbabwe. Eit anna viktig tiltak er støtte til og beskyttelse av studentar i Zimbabwe som har blitt utvist frå sine lærestader på grunn av sin kamp for student- og menneskerettar, mellom anna ved å gi desse mulegheit til å studere over internett ved andre universitet i regionen. Dette kan vi gjere takka vere dei 120.000 studentane som kvart semester støtter arbeidet vårt. Takk for tiarane!

Kathrine Sund, leiar SAIH
(Semesterstartskronikk vår 2006)

BISTAND

SAIH driver langsiktig bistand og samarbeider med prosjektpartnere som jobber innen opplæring og høyere utdanning. Gjennom å mobilisere unge mennesker til samfunnsansvar og medbestemmelse, styrker SAIH og SAIHs partnere demokratiske prosesser på lokalt og nasjonalt nivå.

Prosjektene vi støtter er samlet tematisk i ulike programmer. SAIH fikk i år innvilget rammeavtale med Norad for de neste tre årene for programmene "Utdanning for styrking av urfolks- og minoritetsrettigheter", "Utdanning for frigjøring fra hiv/aids" og "Utdanning til deltakelse og sosial mobilisering i Zimbabwe". Det fjerde programmet, "Utdanning for frigjøring fra vold", er støttet med midler fra Operasjon Dagsverk-kampanjen 2004 samt fra FOKUS (Forum for kvinner og utviklingsspørsmål). Tiltene på programmene er ment å synliggjøre at SAIH driver bistand basert på rettigheter, og at frigjøring er målet med arbeidet vårt.

Utviklingsminister Erik Solheim på besøk hos CEADL i El Alto

Utdanning for styrking av urfolks- og minoritetsrettigheter

Programmet har som overordnet mål å styrke urfolk og etniske minoriteter i deres kamp for sine rettigheter i Bolivia og Nicaragua. SAIH samarbeider med organisasjoner som har legitimitet hos urfolk selv. Programmet har fokus på urfolks høyere utdanning, samt politisk skoleing og mobilisering av kvinner og ungdom. De politiske endringene i Bolivia har hatt spesiell innvirkning på programmet i 2006.

BOLIVIA

22. januar ble aymaraindianeren Evo Morales innsatt som Bolivias første urfolkspresident. Urfolks- og sosialistpartiet, MAS (Movimiento al Socialismo), vant valget med 54,7 prosent av stemmene, den sterkeste valgseier siden diktaturets fall i 1982. Partiet MAS kan på mange måter sammenlignes med en paraplyorganisasjon for et bredt lag av grupper i det sivile samfunn. Innsattelsen av en urfolkspresident fra grasrota er en historisk begivenhet både nasjonalt i Bolivia og globalt.

Evo Morales gikk til valg med løfte om nasjonalisering av olje- og gassforekomstene i landet, utarbeidelse av en ny grunnlov og nedsettelse av en uavhengig grunnlovsforsamling, samt radikal omfordeling av ressurser som skal sikre verdige levevilkår for urfolk som utgjør over 60 prosent av be-

folkningen i Sør-Amerikas fattigste land. Dette har vært krav fra det sivile samfunn siden privatiseringen på 80- og 90-tallet.

Valgseieren er sett på som en direkte konsekvens av det sivile samfunns motstand mot tidligere regjeringers politikk. Morales har vært en synlig aktør og støttespiller for sivilsamfunn i sine tidligere perioder i opposisjon, og som fagforeningsleder for kokabønderne. asskrigen i 2003 førte til landets største massakre. Den gikk spesielt hardt utover urfolk i El Alto by på høylandet i Bolivia. Krigen førte også til daværende president Sanchez de Lozadas avgang. Landet har siden vært sterkt paralyisert av demonstrasjoner, blokader og sammenstøt, og det var nærmest umulig for de to påfølgende interimpresidentene å styre landet. Situasjonen har også gått utover kommersielle interesser, handel og eksport. Morales' valgseier og brede oppslutning er i stor grad et resultat av folk flest sitt ønske om stabilitet. At det for første gang eksisterer en reell politisk vilje til å skape omfordeling av landets ressurser, vil kunne føre til store endringer.

I løpet av det første året i posisjon har MAS gjennomført valg av representanter til grunnlovsforsamlingen, det er satt i gang tiltak for å endre jordfordelingen, samt at planer for gjennomføring av nasjonalisering er under utarbeidelse. Regjeringen planlegger også en utdanningsreform som i større grad enn tidligere skal ta hensyn til urfolk. Innfrielsen av valgloftene er dermed i gang. Samtidig byr situasjonen på utfordringer for den nye regjeringen. Den nye grunnlovsforsamlingen har siden august slitt med å enes om felles regler for avstemning, i tillegg til at det har vært håndgemeng mellom representanter og støttespillere til MAS og det viktigste opposisjonspartiet PODEMOS. Jordfordelingen har ført til sammenstøt mellom militær og

sivile, og det nasjonale oljeselskapet YPFB har store utfordringer knyttet til institusjonalisering, samt mangel på ressurser. Samarbeidet med Venezuela og Cuba og forholdet til USA er også stadig mer anstrengt.

Norges interesser for bilateralt samarbeid med Bolivia har økt sterkt siden Evo Morales kom til makten. Den norske regjeringen vil primært bidra med kapasitetsbygging gjennom programmet "Olje for utvikling". Utviklingsminister Erik Solheim reiste til Bolivia med en delegasjon fra Utenriksdepartementet og Norad i august 2006. Under oppholdet tilbrakte delegasjonen en dag sammen med SAIHs partner, ungdomsorganisasjonen CEADL, i El Alto. Her deltok de på en workshop om menneskerettigheter og grunnlovsforsamlingen, og ga svært positive tilbakemeldinger på organisasjonens arbeid. Også ny daglig leder og prosjektansvarlig i SAIH var til stede under besøket. SAIH har også opprettet kontakt med nasjonale myndigheter i Bolivia om dialog og koordinering i 2006.

Det vil være viktig at SAIH fremover vurderer nåværende prosjektportefølje i lys av den nye politiske konteksten i Bolivia. Fokus i 2006 har vært oppfølgingen av urfolksuniversitetenes akkrediteringsprosess og utvidelse av kontaktnettverket i landet.

Studentsituasjonen i Bolivia

Bolivia har på generelt grunnlag tradisjon for å ha et sterkt sivilsamfunn. Dette innebærer også studentorganisering på nasjonalt nivå med studenter fra de største universitetene. Når det gjelder mindre universiteter og urfolksstudenters organisering er situasjonen sammensatt. Alle universitetene SAIH samarbeider med har valgt representanter for institusjonen

SAIHs partnere i Bolivia

Unidad Académica Campesina i Tiwanaku (UAC Tiwanaku)

Styrking av urfolksuniversitet som tilbyr utdanning innen landbruk og husdyrhold.

Unidad Académica Campesina i Batallas (UAC Batallas)

Styrking av urfolksuniversitet som tilbyr veterinæruddanning og utdanning innen agroproduksjon.

Unidad Académica Campesina i Pucarani (UAC Pucarani)

Styrking av urfolksuniversitet som tilbyr sykepleieruddanning.

Unidad Académica Campesina i Escoma (UAC Escoma)

Styrking av urfolksuniversitet som tilbyr læreruddanning, med fokus på tospråklig og flerkulturell utdanning.

Centro de Desarrollo Integral de la Mujer Aymara, Amuyt'a (CDIMA)

Opplæring og politisk bevisstgjøring for å styrke urfolkskvinner sin deltakelse i lokale maktstrukturer.

Centro de Estudios y Apoyo al Desarrollo Local (CEADL)

Styrking av ungdoms deltakelse i det sivile samfunnet i El Alto by.

som disponerer en del av prosjektbudsjettet til studentaktiviteter som seminarer og stipendordninger, samt kulturelle og sportslige aktiviteter.

Av politisk påvirkning fra urfolkstudenter i 2006, bør det spesielt nevnes studentene på UPEA, det offentlige universitetet i El Alto. I tillegg til å være en av Bolivias største byer, er El Alto den byen med størst prosentandel urfolk. Studentene på UPEA har siden begynnelsen av årtusenskiftet kjempet for retten til å ha et eget universitet i El Alto. Sakte, men sikkert har de vunnet frem. Selv om de fremdeles står overfor økonomiske og organisatoriske utfordringer, har de fått anerkjennelse som et statlig universitet.

Studentene ved UPEA har hatt tett kontakt med SAIHs samarbeidspartner, ungdomsorganisasjonen CEADL, hvor flere har deltatt på lederkurs og i andre av organisasjonens aktiviteter. CEADL har ikke minst vært en viktig moralsk støttespiller for studentene i El Alto i kampen for deres rettigheter. Studentene har også deltatt i aksjonene mot privatiseringen av vannet under den såkalte vannkrigen i El Alto i 2005.

Studenter er ikke en spesielt utsatt gruppe i Bolivia. Det er imidlertid viktig å støtte opp under tiltak knyttet til økt selvtilitt og organisering. Aktiviteter som bidrar til styrkingen av sivilt samfunn og urfolk på generelt grunnlag er viktig, og det er essensielt at ungdom inkluderes i dette arbeidet. Ungdom står ofte overfor utfordringer i forhold til å bli tatt på alvor når de bidrar i samfunnsdebatten og når de arbeider for økt deltakelse i beslutningsprosesser. Innenfor denne samfunnskonteksten har studentene i Bolivia både muligheter og utfordringer.

NICARAGUA

SAIH samarbeider med organisasjoner og institusjoner på Atlanterhavskysten i Nicaragua. Historisk sett har dette området vært geografisk, kulturelt, økonomisk og politisk avskilt fra resten av landet. Atlanterhavskysten er det området i Nicaragua med størst etnisk mangfold, men også det fattigste området i landet. Samtidig er regionen rik på naturressurser. Mens resten av landet var spansk koloni, var Atlanterhavskysten britisk protektorat.

I 1894 ble Atlanterhavskysten formelt innlemmet i den nicaraguanske staten.

Siden da har innbyggerne kjempet for selvstendighet. I 1987 vedtok parlamentet i Nicaragua en autonomilov, som gir to autonome regioner, RAAN (Region Autónoma del Atlántico Norte) og RAAS (Region Autónoma del Atlántico Sur) retten til selvstyre innenfor flere områder, blant annet innen utdanning og helse. Autonomiloven sikrer et omfattende juridisk rammeverk for urfolk og etniske minoriteter på Atlanterhavskysten.

Dessverre er det ofte langt mellom lov og virkelighet. Et eksempel på dette er retten til naturressurser. I henhold til nicaraguansk lovgivning har de ulike befolkningsgruppene på Atlanterhavskysten rettighetene til naturressursene i området. Tidligere i år utstedte imidlertid nicaraguanske myndigheter en konsesjon om olje- og gassutvinning utenfor kysten til to amerikanske selskaper. Denne ble utstedt uten at befolkningen på Atlanterhavskysten ble konsultert, verken på kommunalt eller regionalt nivå. Befolkningen på Atlanterhavskysten må på denne måten kjempe en stadig kamp for å få gjennomslag for sine rettigheter. SAIHs innsats i Nicaragua har som overordnet mål å styrke urfolks rettigheter. En avgjørende del av dette består

i å styrke autonomiprosessen for Atlanterhavskysten.

Nicaragua har i 2006 vært preget av politisk uro i forbindelse med president- og parlamentsvalget. Den politiske temperaturen har vært spesielt høy som følge av ekstern påvirkning fra USA og Venezuela. I skyggen av forberedelsene til presidentvalget, ble det femte regionale valget på Atlanterhavskysten avholdt i mars. Valget foregikk rolig, men valgdeltagelsen var historisk lav. Den manglende interessen forklares med at befolkningen på kysten ikke har tillit til de regionale politikerne som kritiseres for å være korrupte og ikke interessert i Atlanterhavskystens beste.

Økonomisk uro har også satt sitt preg på Nicaragua dette året. Økte oljepriser har rammet landet hardt og ført til en inflasjon på om lag ni prosent. På Atlanterhavskysten har konsekvensene vært særlig store, fordi de geografiske avstandene gjør at produkter og mennesker må fraktes langt enten med bil eller båt. På grunn av energikrise har nicaraguanerne i tillegg måttet tåle stadige, og langvarige, strømbrudd. Dette har til tider paralisert samfunnslivet. Hos SAIHs samarbeidspartnere har dette i enkelte situasjoner ført til at planlagte aktiviteter har blitt utsatt.

Misnøyen med prisøkning, strømkutt, lave lønninger, økende privatisering og frihandelsavtalen med USA (DR-CAFTA) som trådte i kraft 1. april, har utløst flere demonstrasjoner og lange streiker fra ulike hold. Denne sosiale uroen og ustabiliteten har representert en utfordring for våre partnere.

På slutten av fjoråret ble områder nord på Atlanterhavskysten rammet av sult på grunn av ødelagte avlinger som følge av rotteinvasjon og flommer. SAIHs partner Acción Medica Christiana (AMC) har vært en av mange aktører som har sørget for at den rammede befolkningen har fått tilgang på mat

Studentsituasjonen på Atlanterhavskysten i Nicaragua

Studenter har historisk sett vært en aktiv og synlig gruppe i det sivile samfunn i Nicaragua. Gjennom organisert arbeid og

massedemonstrasjoner har studentene bidratt til endring av samfunnet.

Studenter fra Atlanterhavskysten som studerte i Managua var selve drivkraften bak opprettelsen av det regionale universitetet URACCAN som er en av SAIHs partnere.

Formålet med universitetet var å sikre befolkningen på Atlanterhavskysten tilgang til relevant høyere utdanning. URACCAN startet sin undervisning i 1995 og ble formelt registrert som universitet i 1997. Universitetet har i løpet av få år etablert seg som en akademisk god institusjon med et studietilbud som stadig forbedres. Gjennom en desentralisert struktur, med flere geografisk spredte campuser, er URACCAN blitt et universitet for befolkningen på kysten. Universitetets virksomhet baserer seg på en flerkulturell og flerspråklig tilnærming til utdanning, med et integrert kjønnsperspektiv i alle utdanninger. URACCAN er en sentral aktør i autonomiprosessen, og i kampen for rettighetene til de ulike urfolksgruppene og etniske minoritetene i regionen.

Siden 2003 har SAIH støttet studentbevegelsen ved URACCAN gjennom administrasjonen ved universitetet. Studentstyrene ved de ulike campusene ved universitetet disponerer en del av prosjektbudsjettet til studentaktiviteter. I tillegg mottar studentbevegelsen midler til fellesarrangementer. Studentene er representert i universitetsrådet ved URACCAN. Studentbevegelsen ved URACCAN er forholdsvis ung og møter fortsatt utfordringer knyttet til organisasjonsstruktur og utarbeiding av planer for hvilke mål de ønsker å oppnå og hvordan de ønsker å gjøre det.

Samarbeidet mellom URACCAN-universitetet på Atlanterhavskysten og Høyskolen i Sør-Trøndelag (HiST) har fortsatt i 2006. Prosjektet dreier seg om utdanning av sykepleiere i mental helse. I forbindelse med planlegging av det videre samarbeidet, inviterte HiST i september to representanter fra URACCAN til Trondheim. Disse var José Saballo, internasjonal koordinator ved URACCAN, og Serfina Espinoza fra Institutt for tradisjonell medisin ved URACCAN.

Med Acción Medica Christiana oppover Rio Coco nord i Nicaragua

SAIHs partnere i Nicaragua

Universidad de las Regiones Autónomas de la Costa Caribe Nicaragüense (URACCAN)

Stryking av flerkulturellt universitet på Atlanterhavskysten. Støtte til Kvinneforskningscenteret CEIMM (støtte av Fokus).

Fundación para la Autonomía y Desarrollo de la Costa Atlántica de Nicaragua (FADCANIC)

Lærerutdanning for ufaglærte lærere i den sørlige Atlanterhavskysten. Støtte til senter for skogbruksutdanning for ungdom i den sørlige Atlanterhavskysten.

Acción Medica Christiana (AMC)

Styrking av lokal helsemodell i miskitolokalsamfunn i området rundt Rio Coco i den nordlige Atlanterhavskysten.

Clinica Bilwi/Aidskommisjonen

Hiv- og aidsforebygging med hovedfokus på ungdom og rettighetsarbeid for mennesker som lever med hiv og aids i den nordlige Atlanterhavskysten.

Utdanning for frigjøring fra hiv/aids

I sørlige Afrika har aids-epidemien store konsekvenser for kultur og samfunnsrelasjoner. Foreldregenerasjonen dør ut, mange husholdninger ledes av barn, eller barn tas vare på av besteforeldre. I noen samfunn og familier er aids så stigmatisert at ingen vil ta seg av et barn hvis foreldre er døde av aids. Storfamilierelasjonene forsvinner gjennom dødsfall og stigmatisering.

Parlamentariker Vulindlela Msibi fra Swaziland, på konferansen «Imagined Futures - Student leadership in a time of AIDS»

Den største økningen av hiv-smittede finnes aldersgruppen 15-19 år. Man har funnet at befolkning i byområder har dobbelt så stor risiko for å bli smittet sammenlignet med befolkningen på landsbygda. Størst konsentrasjon av smittede finner man blant i byer og landsbyer som ligger langs langtransport ruter.

ZAMBIA

De offisielle tallene for andel hiv-smittede i Zambia er 20 prosent. SAIHs samarbeidspartnere jobber med aktiviteter rettet mot ungdom i aldersgruppen 16 – 30 i urbane områder.

Zambia har innført gratis aids-medisiner (ARVs) som distribueres gjennom lokale helseklinikker og sykehus. Medisiner er ikke alene nok til at hiv smittede holder seg friske, man trenger også et ernæringsrikt og balansert kosthold. Tilgang på mat er en stor utfordring i et land som Zambia, der fattigdom er en medvirkende faktor til epidemien. Folk flest har ikke råd til grønnsaker, kjøtt og et variert kosthold som er nødvendige for at medisinene skal ha ønsket effekt. Selv om medisinene er gratis, koster det penger å komme seg til helseklinikken for å hente medisiner hver annen uke.

SAIHs partnerorganisasjoner: Vice-Chancellors Committee on hiv/aids (VCCA) ved universitetet i Zambia (UNZA)

SAIH støtter VCCA i deres arbeid for å koordinere og styrke aktiviteter rettet mot bekjempelse av hiv/aids ved universitetet. VCCA består av et styre av akademikere og studenter, samt et sekretariat. I 2006 har VCCA utviklet en strategisk plan for videre arbeid og satt opp organisatoriske retningslinjer for arbeidet videre. Mot slutten av 2006 skal det gjennomføres en undersøkelse av holdninger og bevissthet rundt hiv/aids blant studenter og ansatte. I tillegg skal det gjennomføres en forundersøkelse

rundt utbredelsen av seksuell trakassering ved universitetet. Begge undersøkelsene vil danne utgangspunkt for planlegging av aktiviteter for 2007.

Youth Media – bladet Trendsetters

SAIH støtter Youth Media i deres publisering av bladet Trendsetters. Hovedmålsetningen med arbeidet er å spre informasjon om aids, forebyggende helse og holdningsskapende arbeid for å redusere stigmatisering. Fra 2006 har Trendsetters fått ny profil og layout og ser nå ut som et moderne ungdomsblad med artikler og bilder som er dagsaktuelle for ungdom. Profilen og innholdet i bladet har før til at det er blitt populært blant ungdom i aldersgruppen 15-30, og Youth Media estimerer at bladet leses av langt flere enn de 20.000 som er opplaget av bladet. Artikkene i bladet tar for seg aktuelle problemstillinger som ungdom er opptatt av, som forhold, seksualliv, trender og popularitet. Bladet gir videre tips om hvor man kan henvende seg for å få råd og veiledning til å ta hiv test og hvor man kan få aids medisiner. I tillegg til Trendsetters har Youth Media et radioprogram og et prosjekt rettet mot barn: barnas pressebyrå. Dette prosjektet gir barn opplæring i å skrive presseartikler og hjelper de til å få disse trykket i dagspressen slik at barns synspunkt på dagsaktuelle tema kommer frem i media.

Zambia AIDS Law Research & Advocacy Network (ZARAN)

ZARANs hovedfokus er å skaffe bedre juridiske rammebetingelser for mennesker som lever med hiv og aids. Dette gjøres blant annet gjennom gratis rådgivning til mennesker som har opplevd diskriminering fordi de lever med hiv/aids, utforming og distribuering av informasjon rundt disse spørsmålene, og opplæring av jusstudenter, advokater, dommere og politikere for å bevisstgjøre dem i forhold til rettigheter for hiv positive.

ZARAN er også aktive i politisk påvirkning

i Zambia for at befolkningen skal ha tilgang til gratis hiv test, at hiv positive skal få gratis nyre- og levertest (nødvendig forutsetning for å få ARV), gratis ernæringsrådgivning og basis ernæringsstøtte.

Samarbeid mellom ZARAN og JussBuss påbegynt i 2005, fortsatte i 2006. Jussbuss var på besøk i Zambia i august og Zaran var på besøk til Norge i november 2006 for å diskutere og observere arbeidet hos Jussbuss, samt møte norske organisasjoner som jobber med rettshjelp og hiv/aids problematikk.

REGIONALT SØRLIGE AFRIKA

Center for the Study of AIDS, University of Pretoria i Sør-Afrika

SAIH har jobbet med Center for the Study of AIDS (CSA) ved universitetet i Pretoria siden 2001. Fra 2001 til 2004 var prosjektet "Future leaders at work", som SAIH støttet med Operasjon Dagsverk-midler, konsentrert på universitetet i Pretoria. Fra og med 2005 utviklet dette prosjektet seg imidlertid til å bli et regionalt prosjekt mellom universiteter i Sør-Afrika, Lesotho, Swaziland, Namibia og Botswana. Prosjektet har fått navnet "Future leaders at work across boarders". Hovedmålet har tre mål: Forebygge spredning av hiv, utvikle omsorgstjenester for studenter og ansatte som er hiv-positive og å utvikle ledere i samfunn som sliter med effekten av hiv-epidemien. Hovedmålgruppen for prosjektet er studenter på universitetene som inngår i prosjektet. En del-målgruppe er ansatte på universitetene og deres familier. Prosjektet består av følgende komponenter og opplæringsmoduler:

- Befriending. Dette er "peer counselling" for studenter som ønsker å foreta en hiv-test, for studenter som er hiv-positive eller studenter som på en eller annen måte er påvirket av hiv/aids epidemien. Studenter blir kurset og jobber frivillig som rådgivere for sine medstudenter.
- Prosjekt i lokalsamfunnet. Studenter blir

her kurset slik at det kan jobbe med prosjekter som blir drevet av frivillige organisasjoner i lokalsamfunn utenfor universitetet.

- Utdanning og forbygging. Kurset inneholder mer grunnleggende kunnskap om hiv og aids forebygging som frivillige studenter bruker i sitt forebyggingsarbeid på universitetet.
- Forskning. Denne modulen gir studentene en grunnleggende forståelse av hiv/aids problematikken som gjør dem i stand til å delta i forskning rundt hiv/aids. Studentene er i hovedsak forskningsassistenter.
- Media. Studenter blir opplært i å utvikle god informasjon rundt hiv og aids. Studentene bidrar også til å drifte biblioteket på the Center for the Study of AIDS.
- Arbeidsplass prosjekt. Studentene får en grunnleggende innsikt i hiv på arbeidsplassen, utvikling av policy dokumenter og programutvikling.

CSA implementerer alle disse programmene på University of Pretoria. Ansatte ved CSA kurser studenter og ledelse på de andre universitetene ut fra samarbeidsuniversitetenes egne ønsker. Johan Mauritz fra CSA var i Norge 13. til 19. november for å innlede om deres arbeid med hiv/aids og studenter på konferansen "How to strengthen Institutions of Higher Education in the South?".

En ny komponent i dette prosjektet er en studentkonferanse som ble arrangert for første gang i 2006. Konferansen fikk navnet "Imagined Futures – Student Leadership in a time of AIDS".

Konferansen var også åpen for SAIHs samarbeidspartnere i Zambia og Zimbabwe som jobber med den samme problematikken. Et av hovedmålene for konferansen var å diskutere hva slags fremtid vi ønsker oss istedenfor å diskutere dagens situasjon, og hvilken rolle studentene, som fremtidens ledere, kan spille i en slik sosial og kulturell endringsprosess.

Utdanning til deltakelse og sosial mobilisering i Zimbabwe

Zimbabwe har nå verdens høyeste inflasjon og den raskest synkende økonomi blant land som ikke er i krig. Det er vanskelig å forstå at et land som starter året med en inflasjon på rundt 500 prosent i januar 2006, og som steg til rundt 1000 prosent i april, fortsetter å fungere.

Den politiske situasjonen

Det har lenge vært uro i det største opposisjonspartiet Movement for Democratic Change (MDC). Det er ikke lett å si noe sikkert om hva konfliktene egentlig bunner i. Noen mener at det har vært de universitetsutdannedes kamp mot fagbevegelsens menn. Andre mener det er en konflikt mellom de to største etniske gruppene i Zimbabwe; ndebelene som utgjør 20 prosent av befolkningen og shonaene som utgjør 80 prosent. Det kan også synes å være en konflikt om metode, med hensyn til hvorvidt MDC skulle trekke seg fra parlamentsvalget i mars 2005, ettersom en slik deltakelse ville kunne være med på å legitimere et ikke-demokratisk regime.

Uansett hva som er grobunn for konfliktene, ble MDC formelt splittet i begynnelsen av 2006. Begge parter hevder å være rettmessige brukere av partinavnet MDC. Denne splittelsen skapte frustrasjon og rådløshet i befolkningen, men det synes lite sannsynlig at de to MDC-partiene vil fusjonere. Regjeringspartiet Zanu-PF greier å opprettholde regimet på tross av hyppige rykter om interne splittelsen grunnet diskusjonen rundt Mugabes etterfølger.

Den økonomiske og sosiale situasjonen

Det var en viss optimisme å spore ved årsskiftet 2005/2006; regnet hadde endelig kommet i store mengder for første

gang på mange år. Folk begynte å snakke om gode avlinger. Det viste seg derimot raskt at vann alene ikke er nok, ettersom mangel på utenlandsk valuta førte til at det ikke var nok gjødsel. Dette bidro til at vekstvilkårene ikke ble så gode som de ellers kunne ha vært. Mangel på drivstoff gjorde det vanskelig å få sådd og høstet inn, og manglende penger til reservedeler bidro til at ødelagte vanningsystemer ikke ble reparert. Når store avlinger ble angrepet av skadedyr var det verken penger til transport ut til de aktuelle områdene eller til innsektsmiddel for å tilintetgjøre skadedyrene.

Regjeringen synes ikke lenger å ha penger til å kjøpe kjemikalier som skal rense drikkevannet i Harare, Zimbabwes hovedstad. Noen av de beste forstedene til Harare har folk gått uten rent vann i ukevis i strekk. Ettersom disse gjerne har penger, graver de egne brønner. Dette vil igjen tære på grunnvannet og i det lange løp få store konsekvenser for alle.

Hvis du er heldig å ha utenlandsk valuta kan du kjøpe bensinkuponger og fylle bensin på spesielle stasjoner. I den senere tid har ikke problemet for disse menneskene vært bensin, men mangel på elektrisitet. Pumpene virker ikke på grunn av strømmangel. Alternativet er da svartemarkedet, hvor bensinen koster tre ganger så mye som regjeringens fastsatte pris.

I juni 2006 opplevde landet også "brødkrig". Dette innebar at bakerne satte opp prisen på brød på grunn av den kraftige inflasjonen. Regjeringen beordret bakerne til å gjeninnføre den gamle prisen. Hvis bakerne derimot skulle følge myndighetenes stipulerte pris, ville de selge med tap og 20 000 arbeidsplasser ville stå i fare. Myndighetene nektet allikevel å tillate prisøkning på brød, og sendte politi ut for å kreve inn bot av bakere som ikke fulgte reglene. I dagene som fulgte var det færre og færre butikker som hadde brød til salgs.

Tidligere har Zimbabwe blitt kaldt Afrikas brødkurv fordi landet klarte å brødfø seg selv, samt resten av regionen som ofte opplevde matmangel. I 2006 er Zimbabwe avhengig av å importere mat og motta matbistand for at befolkningen ikke skal sulte.

Kostnadene for en konsultasjon hos lege gikk opp med 100 prosent og kostet 2,9 millioner i januar 2006. Lærere tjente på dette tidspunktet fem millioner Zimbabwe dollar i måneden. Når det er cirka 80 prosent arbeidsledighet i dagens Zimbabwe, betyr det at legebesøk er utenfor rekkevidde for flertallet av alle innbyggerne. Det finnes en rekke historier som viser tegn på at helse-systemet er i ferd med å kollapse totalt. I 1975 var gjennomsnittlig levealder i Zimbabwe 56 år. I 2006 er gjennomsnittlig levealder for menn 37 år og for kvinner 34 år.

I jordbrukssektoren har det også blitt gitt mange ulike signaler. Den ene dagen informeres det om at hvite jordbrukere som har blitt fratatt sine gårder er velkomne tilbake, mens det den neste dagen blir opplyst om at flere kommersielle gårder har blitt ekspropriert og er klare for redistribusjon. I september i år ble det vedtatt en lov som gjør at myndighetene, med loven i hånd, kan be jordbrukere som har fått beskjed om å forlate gården sin de siste seks årene, om å gjøre det i løpet av 45 dager. Mange tidligere gårdeiere har kjørt saker i retten i årevis. Denne loven betyr i realiteten at privat eiendomsrett ikke lenger eksisterer i Zimbabwe.

Ny pengeenhet

I juli ble det nærmest umulig for ethvert elektronisk system å forholde seg til alle nullene i regnskapene som inflasjonen skapte. Myndighetene bestemte seg for å innføre en ny pengeenhet som de gav navnet kilo dollars og det ble det bestemt at tre nuller skulle fjernes fra pengeenheten i Zimbabwe. Folk fikk tre uker på seg til å veksle inn sine gamle penger. Overgangsperioden var dårlig planlagt. Det var lite av den nye pengeenheten i omløp og dette skapte kaos.

Studentsituasjonen i Zimbabwe

I desember 2005 betalte foreldre 150 000 Zimbabwe dollar for et semester. I januar steg skolepengene til 1,2 millioner Zimbabwe dollar per semester uten forvarsel. Flere universiteter og høyskoler økte studieavgiften med over 100 prosent uten forvarsel.

Den nasjonale studentorganisasjonen Zimbabwe National Student Union (ZINASU) holdt kongress i mai 2006. Et nytt arbeidsutvalg ble valgt og en konstitusjonell endring har bidratt til at ZINASU har opprettet et sekretariat med en koordinator ansatt på heltid. 2006 har vært et aktivt år for ZINASU, og hovedtema har vært "Education for All and not only for the Elite". ZINASUs hovedfokus har vært å få myndighetene til å redusere de høye studieavgiftene som har bidratt til at flertallet av Zimbabwiske studenter ikke har mulighet til å fullføre sine studier.

Saken rundt økning av studieavgiftene har angått alle studenter. Det har vært demonstrasjoner anført av ZINASU-medlemmer i store deler av landet flere ganger i løpet av året. Studentdemonstrasjonene har blitt slått hardt ned på, og tungt væpnet politi har møtt studentene. Massearrestasjoner har vært regelen snarere enn unntaket, og flere studenter har endt opp på sykehus med skader som politiet har påført dem under arrestasjonene.

Ungdomsgruppe og deres mentor, organisert under Community Working Group on Healths ungdomsprogram som jobber med forebygging av hiv/aids og reproduktiv helse. Prosjektet startet med Operasjon Dagsverk i 2000, da under navnet AHREP. SAIH har samarbeidet med dem siden den gang.

Utdanning for frigjøring fra vold

SAIHs Operasjon Dagsverk-2004 portefølje støtter kampen mot den utstrakte valden og kriminaliteten som ungdom i Sør-Afrika til daglig står midt oppe i, og som er årsaka til at mange får ei lite god ungdomstid. Årsakene til valden og kriminaliteten er mange; nokre av grunnane er truleg lite eller inga skulegang, stor arbeidsløyse, urbanisering og hiv/aids.

Den økonomiske utviklinga i Sør-Afrika går bra; produksjonen og eksporten aukar, og den svarte middelklassen er veksande. Baksida er at det for dei fleste ikkje er vorte så mykje betre, og at avstanden mellom dei rike og dei fattige er aukande.

Kampen mot apartheid, hiv/aids og vald

ANC (African National Congress) har sete med makta i Sør-Afrika sidan frigjeringskrigen frå apartheid-regimet i 1994. Dei har på mange måtar styrt godt. Bygging av nasjonen Sør-Afrika står sentralt i arbeidet. Sør-Afrika har til dømes merkedagar til minne om kampen mot apartheid. 16. juni er ungdomens sin dag, til minne om oppstanden i skulane mot eit direktiv frå apartheidstaten i 1976 om jamstilling av afrikaans og engelsk i skulen. I markeringa av denne dagen i 2006 var det likevel dei unge anno 1976 som markerte sine saker, og i mindre grad ungdom anno 2006 som markerte kva som opptok ungdom i Sør-Afrika i dag.

I september 2006 vart det utgitt to statistiske oversyn som bae er sentrale for unge i Sør-Afrika anno 2006; dødsstatistikken som viser at hiv/aids er hovudårsaka til at ung dør, og kriminalstatistikken som viser at vald og kriminalitet framleis er høg og til dels veksande. Det er diverre under desse

tilhøve ungdom i Sør-Afrika veks opp i dag. Frå avisspaltene og hjelpeorganisasjonane i Sør-Afrika er meldingane eintydige: Den sørafrikanske staten gjer for lite for å endra valdsituasjonen.

OD-2004 Frigjering frå vald

For ungdom i fattige områder er vald og kriminalitet dessverre ein naturleg del av kvardagen, og når dei fleste av dei får liten eller ingen skulegang, vert vegen kort og lett inn på ein kriminell karriere. SAIH arbeider med seks partnerar i tre områder av Sør-Afrika for å gje nokon eit alternativ: i Eastern Rand i Johannesburg, Pietermaritzburg og Durban. I seg sjølv har innsatsen til partnerane effekt på valden og kriminaliteten. Saman med andre organisasjonar sin innsats vert effekten noko større, og så fyljer kanskje fleire etter.

Medvitegjer, sjølvtilitt, kompetanse

I arbeidet med å gje ungdom høve til et liv utan kriminalitet og vald, har dei seks partnerane til dels ulike formular for arbeidet. Eit av poenga i val av partnerar var utprøving av ulike modellar. Tre aspekt går likevel igjen: motivering, bygging av sjølvtilitt og kompetanse. Nokre partnerar stansar der andre går vidare med leiaropplæring, andre legg meir vekt på kompetansebygging.

Drama og teater

Alle partnerane brukar drama og teater i formidlinga av budskapane sine. Dei fleste brukar det som grunnlag for diskusjon omkring situasjonar som leiar til vald, eller er valdlege. Sibikwa går lenger enn dei andre. Hja Sibikwa får målgruppa ein utdanning som utførande kunstnar og eit offentleg godkjent vitnemål.

Aktivitetshus

I bydelen KwaMashu i Durban driv K-CAP eit aktivitetshus. Her kjem ungdom frå bydelen og får opplæring i dans, teater, forteljningsteknikk, fotografering og bruk av datamaskin. I tillegg til dei 500 ungdomane som årleg regelmessig deltek i aktivitetane,

kjem dei mange tilskodarane på teater og filmframvisningar. Aktivitetshuset har gjort bydelen tryggare, og ungdom er stolt av å vera frå KwaMashu.

Leiaropplæring

Fleire partnerar, både CDOP, DramAidE og PACSA, driv leiaropplæring. Men lengst går truleg Khulisa. Gjennom intensive ni månadar, får ca. 30 ungdommar årleg ei grundig opplæring i prosjektforvaltning. Det påfylgjande året driv ungdommen fram prosjekt i lokalmiljøa sine. Av dei 21 personane som fullførde programmet i 2005, har alle no ein jobb. I tillegg driv dei 10 prosjekt i lokalsamfunna sine. Av dei 24 som fullførde programmet i 2006, er alle no i ferd med å starta prosjekt i sine lokalsamfunna.

Kvinneprosjekt i Sør-Afrika

I tillegg til OD-porteføljen støtter SAIH også tre kvinneorganisasjonar og deres arbeid med forebygging av vold mot kvinner i Sør-Afrika. Dette gjer vi med støtte fra FOKUS (Forum for Kvinne og Utviklingsspørsmål). Utbredelse av vold mot kvinner i Sør-Afrika er alarmerende: Én av seks kvinner er utsatt for vold, oftest av egen partner, familiemedlemmer eller menn de kjenner godt.

POWA – People Opposing Women Abuse

POWA er en av de eldste og største organisasjonene som arbeider for reduksjon av vold mot kvinner. POWA tilbyr juridisk assistanse til kvinner som har vært utsatt for overgrep, de bistår ved rettsaker, driver talsmannsarbeid, informasjonsformidling og har tre krisesentre for kvinner.

SAIH støtter en skrivekonkurranse i regi av POWA og påfølgende bokutgivelse, hvor kvinner får anledning til å skrive dikt og korte historier om tema vold mot kvinner. Konkurransen bygger på fortellertradisjonen som er sterk i mange afrikanske land, men som har stått i skyggen under apartheid regimet i Sør-Afrika. Den første boka med historier og dikt ble utgitt i 2006. I årets bok forteller kvinner om sterke opplevelser av misbruk og vold. På tross av sterke historier fra offerets side fremstår forfatterne som "sterke overlevende".

Historiene som er publisert i boka har startet opp diskusjoner blant vennegrupper, i skoler og på universitet. Gjennom

skrivekonkurransen har vold mot kvinner kommet opp som samtaletema og bidratt til å sette problematikken på agendaen i media og i sosiale omgangskrester. Boka har fått god mediedekning i Sør-Afrika som sterke vitnesbyrd fra ofre for overgrep som forteller sin egen historie på sin måte. Mange av forfatterne forteller om at skriveprosessen i seg selv var en positiv opplevelse som hjalp dem med å bearbeide noe av det de hadde opplevd.

CDP - the Curriculum Development Project

CDP jobber med en gruppe voldsutsatte kvinner gjennom bruk av kunst og terapi. Kvinnene har vært utsatt for overgrep og vold, og de fleste er arbeidsledige og økonomisk avhengige av ektemenn eller familie. Målene med prosjektet er å bidra til at disse kvinnene skal kunne bearbeide det de har vært utsatt for, og forbedre sin egen livskvalitet gjennom mestring, informasjon om rettigheter og økonomisk selvstendighet. Man håper at de fleste i gruppen vil bli såpass dyktige i kunstarbeidet at de vil være i stand til å selge ting de lager slik at de kan skape seg en inntekt.

Mange av kvinnene i gruppa var så traumatiserte at CDP brukte lang tid på å bygge tillit i gruppa og trygghet blant kvinnene slik at de torde å snakke åpent med hverandre. En psykolog har deltatt i alle møtene i gruppa, og bidrar med veiledning både individuelt og i gruppa. Gruppeprosjektet har allerede oppnådd resultater som de ikke hadde planlagt og forutsett. De fleste av resultatene og endringene er personlige, og kan lettest gjengis i personlige historier. Felles for alle kvinnene er at deltakelse i gruppa har gitt de et sosialt fellesskap hvor de kan dele frustrasjoner og slappe av, og det har bidratt til at de er mindre stresset i hverdagen. For noen få har det ført til at de føler seg styrket til å forlate et forhold hvor de bli misbukt, andre forteller om at forholdet deres til ektemann eller kjæreste er forbedret.

ADAPT - Agisanang (let's be neighbourly) Domestic Abuse Prevention and Training

SAIH støtter ADAPTs ungdomsarbeid i skoler, en skrivekonkurranse og en sangkonkurranse. ADAPT arbeider med bevisstgjøring av ungdom på skoler hvor de bidrar til undervisningen i faget som kalles "livsorientering". I dette faget lærer elevene om rettigheter, seksuelliv, hiv/aids,

konflikthåndtering og de diskuterer problemer de møter i hverdagen. Mange elever kontakter ADAPT for å få råd og veiledning til problemer de ikke tør ta opp med lærerne sine. ADAPT tilbyr også veiledning til ofre for overgrep, de har frivillige som arbeider ved lokale politistasjoner og i voldtekstmottaket på helsestasjonene i Alexandra township i Johannesburg.

Tema for ADAPTs skrivekonkurranse er at barn forteller en historie om en far eller mann som de ser opp til og som har en positiv innvirkning på livet deres: "best fathers competition". I arbeidet med å samle inn bidrag til konkurransen møtte de på en hovedutfordring: mange av barna mente at de hadde ingen positiv mannsperson i sitt nærmiljø som de kunne se opp til. Mange av barna blant 3000 elever svarte at de ikke hadde noen far som stilte opp eller som de kunne si bidro positivt til deres tilværelse, og mange svarte at de ikke hadde noen far. Dette er alarmerende i et land hvor man sliter med vold og overgrep og hvor unge mennesker trenger positive rollemodeller i nærmiljøet. På den andre siden: de barna som vant konkurransen, kom til prisutdelingen med fedre som var overrasket og rørt over at de ble sett på som gode rollemodeller. Håpet er at flere fedre vil forstå hvor viktig det er å stille opp for barna sine og gi dem en trygg oppvekst, og at barna setter pris på det. Organisasjonen håper at naboer vil se på hverandre og ønske å være en like god far som naboen som vant en pris.

Studentsituasjonen i Sør-Afrika

Sør-Afrika har hatt gode universitet i over 100 år. Høvet til å ta ei høgare utdanning har likevel vore avgrensa for dei svarte. Folketeljninga av 2001 viser tydeleg at utdanning framleis i stor grad er eit spørsmål om hudfarge.

Mellom dei som var 20 år eller meir i 2001 var det 14 prosent som ikkje hadde noko skulegang, 91 prosent av desse var svarte, 5 prosent var farga, 1 prosent var av asiatiske opphav og 2 prosent var kvite. Berre 9,8 prosent av dei svarte hadde gjennomført ungdomsskulen medan 31,6 prosent av dei kvite hadde gjennomført den. Berre 0,07prosent av dei svarte har ei høgare utdanning medan 2,17prosent av dei kvite har ei høgare utdanning.

I Sør-Afrika er det 23 registrerte universitet. Desse tilbyr studium over heile spekteret: frå teologi via medisin, humanistiske, matematiske, naturvitskaplege til tekniske og juridiske fag. På universiteta finst det store utval av organisasjonar og foreiningar studentane kan engasjere seg i.

Kostnadane med å studera varierer mykje frå universitet til universitet. Til liks med Europa og USA er det knytt prestisje til å studera ved dei mest kjende universiteta, og då vert det nok oftast lomdeboka som set grensene. Til skilnad frå Noreg er det til dels store studieavgifter, men til liks med Noreg har også staten i Sør-Afrika støtte- og låneordningar. Utdanning, særleg for svarte, er eit uttalt satsingsområdet for regjeringa.

Dansegruppe etablert av Khulisa, SAIHs partner

INFORMASJON OG POLITIKK

I Norge jobber SAIH med å spre informasjon om Nord/Sør-spørsmål, og for å påvirke norsk bistands- og utviklingspolitikk. Gjennom arbeidet vi driver i Norge viderefremmer SAIH synspunktene fra våre samarbeidspartnere, og fokuserer på at utdanning - formell som uformell - er et viktig middel for å fremme utvikling. En stor del av SAIHs informasjonsarbeid blir gjort i lokallagene, som har sine egne årsmeldinger. Mye av det arbeidet som nevnes her, har blitt gjort i samarbeid med lokallagene. Her er noen av aktivitetene fra 2006.

Ny informasjonsstrategi

Som følge av at SAIH i år har søkt om ny fireårig rammeavtale med Norad på informasjon ble det i vår utarbeidet forslag til ny informasjonsstrategi. Denne strategien skal være retningsgivende for organisasjonens informasjonsarbeid de neste fire årene, og peke ut spesielle satsningsområder. Den nye strategien, som ble vedtatt av Årsmøtet, fokuserer på økt satsning mot politiske myndigheter på temaer som angår utdanning og utvikling, og mot norske medier.

Bolivia og urfolk

Stoltenberg-regjeringa har i 2006 vist et tydelig engasjement for Latin-Amerika, noe som ble understreket med Erik Solheims reise til Bolivia og Brasil i august. Som følge av regjeringas "Olje for utvikling"-initiativ og det siste årets valg på kontinentet, har den norske regjeringa kalt inn til ulike møter med de norske organisasjonene som jobber i Latin-Amerika. Målet har vært å finne frem til måter man eventuelt kan samarbeide på. Både gjennom deltakelse på disse møtene, samt Solheims besøk til SAIHs partner CEADL i El Alto, har SAIH profilert seg ovenfor Utenriksdepartementet. SAIH har også deltatt

på møter med de andre norske frivillige organisasjonene som jobber i Bolivia, for å undersøke mulighetene for å markere oss ovenfor Utenriksdepartementet og regjeringa som ressurser på relevant tematikk. I forlengelsen av det endrede politiske bildet i Bolivia vil SAIH i 2007 foreta en strategisk gjennomgang av prosjektporteføljen i landet.

I september arrangerte SAIH i samarbeid med Latin-Amerika gruppene i Norge (LAG) et seminar om kokaproblematikk på Universitetet i Oslo. Seminaret ble arrangert som del av u-landsseminarrekken, som er et samarbeid mellom SAIH-Blindern og Senter for Utvikling og Miljø (SUM). I panelet satt Jorge Soria (fra Bolivia og medlem av LAG), David Henry (politisk ekspert fra den amerikanske ambassaden i Oslo), og Ragnhild Nordvik (prosjektansvarlig i SAIH). Ordstyrer for debatten var Jemima Garcia-Godos (forsker ved Senter for Menneskerettigheter ved Universitet i Oslo). Utgangspunktet for debatten var å belyse problematikken tilknyttet urfolks dyrking - og bruk av - koka-blader av tradisjonelle og kulturelle hensyn, versus internasjonal narkotikabekjempelse. Seminaret trakk mange interesserte, og ble svært vellykket.

Kathrine Sund – norsk delegat i FN

I oktober deltok SAIH på "Forum for Urfolksspørsmål i bistanden" sin konferanse i Tromsø. Dette er en årlig konferanse som avholdes for interesseorganisasjoner, forsknings- og bistandsmiljøer som jobber med urfolksspørsmål. SAIH har de siste årene vært representert, og våre partnere i Latin-Amerika har også tidligere vært innledere. I år var vi invitert til å innlede ettersom et av hovedtemaene var Bolivia. SAIH snakket om situasjonen i landet, og hvordan dette påvirker vårt bistandsarbeid, samt om urfolkskvinnenes rolle i landet.

I vår ble SAIH kontaktet av Regnskogsfondet og Norsk Folkehjelp med forespørsel om vi ville være med på å gjennomføre en evaluering av norsk urfolksbistand. Det er flere norske organisasjoner som mottar støtte fra Norad til urfolksbistand, men det mangler en fullstendig nasjonal oversikt og bevissthet over hvor mye av disse midlene som faktisk går til slikt arbeid. Formålet med evalueringen var altså å gå i dybden på hva som bærer merkelappen "urfolksbistand" og hva som heller burde være definert under andre temaer. Til å gjennomføre evalueringen engasjerte vi to forskere ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) og de kom frem til ganske sjokkerende resultater. Over 80 prosent av midlene i de urfolksprosjektene som ble undersøkt viste seg å være feilrapportert eller manglet dokumentasjon.

Zimbabwe

Da McDonald Lewanika fra Students Solidarity Trust var i Norge i forbindelse

med kampanjeuka, benyttet vi også anledningen til å fokusere på situasjonen i Zimbabwe. McDonald og SAIH hadde møter med flere stortingspolitikere, blant annet tidligere SAIH-ledere Marit Nybakk og Vidar Bjørnstad, og andre viktige aktører. Det politiske kravet fra SAIH i forhold til Zimbabwe, er at norske myndigheter må legge press på Sør-Afrika/Den afrikanske union og i tillegg øke bistanden til det sivile samfunnet.

McDonald holdt foredrag om studentkampen i Zimbabwe hos lokallagene på Bislett og i Kristiansand. Han var også innleder på et seminar på Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) om situasjonen i landet, med spesiell vekt på studenter. I tillegg

holdt SAIH et foredrag om Zimbabwe og studentenes kamp på BUT, Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) sitt årsmøte.

FN

I 2006 har vi hatt et tydelig fokus på FN. Dette skyldes både eksterne forhold, som for eksempel reformprosessen i FN, og at SAIHs leder ble valgt ut som ungdomsdelegat til FNs generalforsamling. Vi har vært med i en ad-hoc gruppe i Forum for utvikling og miljø (ForUM) som har jobbet med FN-reformen, i tillegg til å delta på flere seminarer og politiske møter.

SAIHs leder Kathrine Sund var en av to norske ungdomsdelegater til FNs general-

Urfolk i bolivia

Ingrid Ebne og Julie Estdahl på lokallagsreise i Nicaragua

forsamling. Hun deltok da i arbeidet i den norske delegasjonen gjennom to uker i oktober. Kathrine holdt også innlegg på vegne av Norge. Temaene hun tok opp var utdanning og ungdoms deltagelse. Ellers fulgte hun debattene om Vest-Sahara, kvinner, barn, og finansiering av utvikling, og jobbet sammen med de andre ungdomsdelegatene for å skape en økt bevissthet for ungdoms deltagelse i FN. Kathrine representerte også Norge på Global Youth Leadership Summit, det første ungdomstoppmøtet i FNs historie.

Generell norsk bistandsdebatt

Som norsk bistandsorganisasjon er vi også opptatt av de nye strategiene og utredningene som i løpet av året er blitt publisert fra det offentlige Norge. Vi var derfor til stede da Norad la frem sin nye strategi i mai. Vi fulgte også opp høringssunden som etterfulgte Rattsø-rapporten "Nye roller for frivillige organisasjoner i utviklingssamarbeidet" i august ved å levere våre innspill til UD. Vi var til stede på utviklingspolitisk redegjørelse i Stortinget, og vi deltok på høring i Stortingets utenrikskomité angående statsbudsjettet. Forslagene vi hadde på høringen var en kommentar i forhold til urfolksbistanden, med utgangspunkt i urfolksgjennomgangen, og mer økonomisk støtte til det sivile samfunnet i Zimbabwe. Kommentaren om urfolksbistanden kom med som en alminnelig merknad; "Flertallet er tilfreds med at styrking av urfolks rettigheter er framhevet i omtalen av norsk miljøbistand og vurderes som en forutsetning for fattigdomsbekjempelse. Flertallet vil presisere at

urfolk fortsatt skal være en sentral målgruppe og at styrking av urfolks rettigheter skal være et prioritert tema i det øvrige norske utviklingssamarbeidet."

Vi har også gjennom året deltatt på flere seminarer om u-landsgjeld, tusenårsmålene, handel med utdanning, samt debatt om utveksling og utvikling.

Lokallagsreise til Nicaragua

2006 var året da det for aller første gang ble arrangert reise for to lokallagsaktivister til ett av SAIHs prosjektland. SAIH-delegasjonen bestod av Julie Estdahl fra SAIH Blindern, Ingrid Ebne fra SAIH Ås, nestleder Aina Holm og prosjektansvarlig Roy Krøvel. Disse tilbrakte to uker i Nicaragua, mesteparten av tiden på Atlanterhavskysten. De besøkte flere av SAIHs partnere, blant annet URACCAN, FADCANIC og AMC.

Målet med lokallagsreisen er todelt; å skape mer nærhet mellom lokallagene og SAIHs partnere, og å styrke informasjonssamarbeidet om de prosjektene SAIH støtter. Julie og Ingrid ble valgt ut etter en søknadsprosess, og har i etterkant skrevet artikler og holdt foredrag for andre lokallag, om turen og SAIHs partnere.

www.saih.no

Nettsidene våre er et viktig redskap i vårt informasjonssamarbeid. Lokallagene har egne sider som de kan bruke til å informere om og koordinere egen virksomhet. Hovedsiden brukes blant annet til egenproduserte artikler om for eksempel prosjektpartnere og temaer innen Nord/Sør, bistand og utdanning.

Utdanningsportal og debattforum

SAIH har lenge ønsket å opprette en nettportal på temaet utdanning og utvikling. Tidligere leder av SAIH, Ellen-Cathrine Kiøsterud, ble i 2005 engasjert til å gjøre det nødvendige forarbeidet. Dette er nå ferdigstilt og portalen er klar til å lanseres. Den nettbaserte portalen vil ligge i tilknytning til SAIHs hjemmesider, og vil inneholde relevante artikler og linker på ulike temaer SAIH jobber med. Målet er at portalen jevnlig skal oppdateres og slik være en ressurs for studenter og andre som ønsker faglig materiale tilknyttet utdanningsbistand og utvikling.

SAIH har i tråd med handlingsprogrammet opprettet et debattforum på nettsidene våre www.saih.no/forum. Dette er ment å være et internt forum for diskusjoner og erfaringsutveksling innad i organisasjonen.

Nyhetsbrev

På forsommeren startet vi opp SAIHs nyhetsbrev. Nyhetsbrevet inneholder nyheter og bakgrunnsinformasjon fra de landene vi har prosjektpartnere i, og informasjon om prosjektene. Nyhetsbrevet sendes ut på e-post en gang i måneden til alle SAIHs medlemmer og andre interesserte. En kan melde seg av og på nyhetsbrevet på våre hjemmesider.

Semesterstartskampanjer

Som seg hør og bør har SAIH gjennomført to semesterstartskampanjer ved norske læresteder i Norge, hovedsakelig der vi har lokallag. Ved begge semester ble det produsert plakater og flyers, samt t-skjorter, til bruk i informasjonssamarbeidet. Vi hadde også semesterstartskronikker på trykk i flere studentaviser. Lokallagene har meldt inn om generelt god oppslutning, og noen av lokallagene har mangedoblet antall medlemmer.

Verdensmagasinet X

SAIH er en av stifterorganisasjonene til Verdensmagasinet X, sammen med Utviklingsforbundet, LAG og Fellestrådet for Afrika. SAIH har derfor en plass i X sitt styre, og har i år vært med på å utvikle ny formålsparagraf og informasjonstrategi for magasinet. Tidligere år har stifterorganisasjonene fått støttet til driften av X gjennom hver sin rammeavtale. Nytt av året er at X har fått innvilget egen avtale og derfor vil motta støtte direkte fra Norad.

Politisk tema 2006: «Utdanning for frigjøring»

Hvert år velger SAIHs årsmøte et tema som organisasjonen skal fokusere på det kommende året både i sitt informasjonsarbeid og i det politiske arbeidet. Temaet som ble valgt for 2006 var styrking av høyere utdanning i Sør, og kampanjetittelen ble SAIHs motto "Utdanning for frigjøring". Norsk Studentunion (NSU), Studentenes Landsforbund (StL) og Utdanningsforbundet sluttet seg til kampanjen.

Visjonen for årets kampanje er at land i Sør skal ha et godt og kvalitetssikret høyere utdanningssystem, basert på innbyggernes egne premisser og kulturer. Kjernen i kampanjen har vært å understreke at styrking av høyere utdanning er viktig fordi det kan bidra til både politisk, kulturell, sosial, sivil og økonomisk frigjøring gjennom;

1) Et mer helhetlig utdanningssystem

Høyere utdanning og forskning er vesentlig for at land skal kunne ha et godt utdanningstilbud. Hvem skal undervise barna hvis man ikke har utdannede lærere? Hvem skal sikre at utdanningen er av kvalitet? Hvem skal utvikle pensum hvis det ikke finnes noen som er utdannet og har erfaring til nettopp å gjøre det? Hvem skal bli forskere og fagekspert som kan bidra til å skape kunnskap dersom det ikke finnes tilbud etter endt grunnskole?

2) Økonomisk vekst gjennom blant annet økt faglig spesialisering

Mange utviklingsland er råvareprodusenter og dette har lenge vært en tapende sektor i verdenshandelen. Ved å utdanne forskere og yrkesfaglige personer vil landet kunne øke sin kompetanse også i andre sektorer og dermed unngå å forbli i råvaresektoren.

3) Utjevning mellom sosiale klasser innad i land

De lavere samfunns-

Veggmalerinne Soraya Moncada og lokallagsaktivist i aksjon ved UIO

Hinderløype under Vårsamlinga

Styrking av høyere utdanning som kampanjetema var en videreføring av det politiske arbeidet som er blitt drevet av SAIH tidligere, med spesielt fokus på økt bistand til høyere utdanning.

Allerede i januar hadde SAIH et leserinnlegg i Dagsavisen, som svar til Steensnæs fra UNESCO-komiteen sin kronikk om viktigheten av å styrke forskning og høyere utdanning. Med leserinnlegget "Mer konkret, Steensnæs!" satte vi starten for årets kampanje.

Vårsamling

I samarbeid med lokallaget på Blindern arrangerte vi vårsamling på Holtekilen Folkehøyskole på Stabekk 31. mars – 2. april. Omkring 60 lokallagsaktivister, studentpolitikere og ansatte deltok. I tillegg hadde vi besøk av Guillermo McLean fra URACCAN-universitetet på Atlanterhavskysten i Nicaragua, Margot Skarpeteig fra Norad, og tre ungdomspolitikere som diskuterte handel med høyere utdanning.

Hovedtema for Vårsamlinga var kampanjen "Utdanning for frigjøring". Foredragsrekke, hinderløype og kampanjeverksteder ga et godt grunnlag for gjennomføringen av kampanjeuka på lærestedene.

lassene har ofte ikke i like stor tilgang til høyere utdanning av økonomiske årsaker. Ved at land utvikler gode offentlige systemer, kan flere få mulighet til å få høyere utdanning. Dette vil igjen kunne føre til økt sosial utjevning innad i land hvor dette mønsteret (marginaliserte grupper ikke får utdanning og derfor heller ikke påvirkingsmuligheter) kan bli brutt.

4) Utjevning mellom land

Styrking av tilbudet av høyere utdanning i et land vil føre til kunnskapsheving blant befolkningen. Dette vil kunne styrke landets posisjoner i internasjonale sammenhenger og må også sees i sammenheng med økt økonomisk utvikling som følge av øke spesialisering og dermed også økt innflytelse internasjonalt.

For å forberede oss til kampanjen hadde vi som nevnt besøk av Guillermo McLean fra URACCAN. Han ble igjen i uka etter vårsamlinga og fikk anledning til å møte med både Norad og Utdanningsforbundet, holde foredrag om flerkulturell utdanning hos LINS på Høyskolen i Oslo, samt besøke Samisk høyskole i Kautokeino. Samarbeidet mellom SAIH og Samisk høyskole kom for alvor i gang i forbindelse med fjorårets kampanje om urfolk.

Kampanjeuke

SAIH gjennomførte nasjonal kampanjeuke 24. – 28. april. SAIH sentralt startet kampanjeuka mandag morgen med kampanjeavspark på Internasjonale i Oslo. Der ble det holdt appeller av SAIHs leder Kathrine Sund og McDonald Lewanika fra

John Doe spiller på "Takk for tierne-konserten" på Betong som avslutning på kampanjeuka

SAIHs partner Students' Solidarity Trust i Zimbabwe. Disse to ble også intervjuet av bladet Utdanning, medlemsbladet til Utdanningsforbundet.

Vi hadde leserinnlegg "Høyere utdanning – Kilde til makt og utvikling" i studentmedia, og i Universitas var det en artikkel i forbindelse med at utviklingsminister Solheim holdt appell om viktigheten av høyere utdanning på Blindern. Appellen ble holdt i forbindelse med avdukingen av et veggmaleri malt av SAIHs andre gjest i kampanjeuka, Soraya Moncada. Hun er en kjent veggmalerinne fra Nicaragua, og sammen med lokallagsaktivister malte hun bildet ferdig til stor oppmerksomhet fra studentene ved UiO.

I løpet av uka rakk arbeidsutvalget og McDonald Lewanika å besøke lokallagene i Trondheim, Ås, Kristiansand, Bislett, Bergen og Blindern. I Bergen deltok McDonald på en debatt om høyere utdanning i Sør, mens han på Blindern debatterte handel med utdanning. Alle lokallagene rapporterte om stor aktivitet i løpet av uka.

Fredag kveld avsluttet vi en flott kampanjeuke med stor "takk for tierne"-konsert på Betong i Oslo. Artistene som stilte gratis opp for SAIH var JohnDoe fra Trondheim,

Baunen og Maria Orieta. Kathrine Sund og McDonald Lewanika holdt appeller.

I etterkant av kampanjeuka hadde SAIH et leserinnlegg i Morgenbladet på temaet handel med utdanning, som også er et viktig tema i årets kampanje. Innlegget "For eller mot handel med utdanning?" ble skrevet som et svar på en kronikk skrevet av Kristin Clemet.

Norwegian Post-Primary Education Fund (NPEF)

I september ble SAIH invitert til å holde et innlegg om NGOenes rolle i forhold til videregående utdanning i Afrika. Dette er et årlig seminar som arrangeres av UD, Verdensbanken og LINS (Lærerutdanningens Internasjonale Senter) i forbindelse med Norges bidrag til utdanningssektoren gjennom Verdensbanken. Flere afrikanske utdanningsministere og ambassadører var til stede, sammen med norsk embetsverk og fagmiljø.

Konferansen "How to strengthen Institutions of Higher education in the South?"

Gjennom store deler av året jobbet et konferanseteam bestående av tillitsvalgte og aktivister med å forberede en større konferanse. Formålet med konferansen var å

skape en møteplass for alle norske miljøer som jobber med temaet høyere utdanning i Sør, utveksling av kunnskap og erfaringer, og utvikling av konkrete tiltak som kan bidra til å styrke høyere utdanning i Sør. Konferansen tok opp ulike utfordringer som dette arbeidet står ovenfor, blant annet hvordan adressere kvinner i høyere utdanning, hvordan jobbe med hiv/aids i forhold til høyere utdanning og hvordan høyere utdanning i Sør påvirkes av hjerneflukt. Den ble arrangert i Oslo 16.-17. november, og var et pilotprosjekt i forhold til arrangement av større, mer faglige arrangementer i forbindelse med politisk tema. Samarbeidspartnere for konferansen var våre medlemssorganisasjoner Utdanningsforbundet, Forskerforbundet, Norsk Studentunion og Studentenes Landsforbund.

Tilbakemeldingene fra deltakerne på konferansen var svært positive. I etterkant av konferansen ble det laget en rapport som inneholder blant annet foredragene som ble holdt og oppsummering av debattene.

Alt i alt har både lokallagene, sekretariatet, styret og AU i samarbeid med partnerne, laget en god kampanje som virkelig går i kjernen av det SAIH står for, nemlig utdanning for frigjøring. Vi ønsker å takke alle som har bidratt til årets kampanje!

For eller mot handel med utdanning?

Kristin Clemet etterlyser i Morgenbladet 12.05. en debatt om handel med høyere utdanning. SAIH ønsker en slik debatt velkommen. Imidlertid kan den stå i fare for å bli en debatt for eller mot GATS. For SAIH er det avgjørende at handel med utdanning sees i sammenheng med større utviklings spørsmål. Vi ønsker ikke å gi "fasitsvar", men er opptatt av få frem mulige konsekvenser av en økt liberalisering av utdanningssektoren for land i Sør.

For det første: Kan utdanning behandles som en hvilken som helst vare? I alle samfunn er utdanningssystemet en av de aller viktigste kulturbærerne. Hva som læres i skolen og på universitetet er av høyst politisk karakter. For et land som Norge er det kanskje ikke så skremmende at utenlandske universiteter kan etablere seg her. Vi har et godt utbygd system for høyere utdanning, solid forankret i norsk kultur og språk. For fattige land i Sør er realiteten en helt annen. Et innvalg av vestlige universiteter vil kunne ha en betydelig påvirkning på pensum. Dette vil igjen kunne få konsekvenser for resten av utdanningssystemet.

For det andre: Vil en økt liberalisering av den høyere utdanningssektoren føre til bedre kvalitet i utdanningssystemet i land i Sør? Clemet spør i sitt innlegg om det holder med globale retningslinjer for kvalitets sikring av høyere utdanning. Svaret på dette spørsmålet er nei. For hvordan vil disse fungere i praksis? I Norge har vi NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen), som kontrollerer at utdanningen som blir tilbudt holder mål. Noe tilsvarende sterkt organ finnes ikke i fattige land i Sør. Det man da risikerer gjennom en økt liberalisering, er at det dukker opp en mengde institusjoner som tilbyr universitetsgrader uten innhold. Dette er aller-

ede en problemstilling i mange land. SAIH frykter at en økt liberalisering vil kunne føre til en økning av slike institusjoner.

Som Clemet skriver, kan også liberalisering av utdanningssektoren bidra til å utvide kapasiteten i utviklingsland og hindre hjerneflukt. Dette kan være en av de positive konsekvensene for land i Sør. Forutsetningen vil da være at institusjonene tilbyr utdanning av god kvalitet, og har respekt for det samfunnet de kommer til.

Uavhengig av hvordan man stiller seg til spørsmålet om handel med utdanning, så er det tydelig at høyere utdanning i Sør lenge har vært altfor nedprioritert. Noe av det viktigste man kan gjøre nå er å styrke de lokale universitetene, slik at de blir i stand til å tilby en god, kvalitetssikret høyere utdanning, fundert på lokal kultur og språk.

Kathrine Sund, leder SAIH

Hentet fra Morgenbladet 26. mai 2006

Mer konkret, Steensnæs!

Tidligere energiminister, nå styremedlem i UNESCO Einar Steensnæs, skriver i Dagsavisen 5. januar: «Det bør være en prioritert oppgave for Norge å sikre utviklingslandene nødvendig tilgang på kunnskap og kompetanse». Nødvendigheten av kunnskap og kompetanse er SAIH helt enig i. Et helhetlig utdanningssystem, med like stort fokus på forskning og høyere utdanning som på grunnutdanning, er essensielt for utvikling i land i Sør.

Det er derfor nedslående at det eneste konkrete tiltaket Steensnæs nevner, er Norges innsats for å få på plass et varslingsystem for flodbølger. Tiltaket er selvsagt prisverdig, men er et krisehåndteringsverktøy hvor utfordringen har vært av rent økonomisk art, og har lite med støtte til forskning og utdanning i fattige land å gjøre.

Fraværet av konkrete forslag blir spesielt påfallende siden Steensnæs bruker formuleringen «tilgang på». Hva menes med det? At det er det samme hvem som står for utdanningen, og hva den inneholder? En av de viktigste forutsetningene for at økt kunnskap skal bidra positivt i en samfunnsutvikling, er lokal forankring. Det finnes mange eksempler på hvordan utdanning er brukt som et middel til undertrykking. Et nærliggende eksempel er hvordan norske myndigheter brukte grunnskolen i sin undertrykking og for-norskning av samene. I dag ser vi at den globale høyere utdanningssektoren blir stadig mer dominert av amerikanske og europeiske institusjoner, hvor økonomiske interesser spiller en hovedrolle.

SAIH utfordrer UNESCO og Einar Steensnæs til å komme med konkrete forslag til hvordan Norge gjennom støtte til forskning og utdanning i Sør kan bidra til å redusere gapet mellom den fattige og den rike del av verden, samtidig som lokal kultur og egenart blir ivaretatt.

Kathrine Sund, leder i SAIH

Hentet fra Dagsavisen 19. januar 2006

- Bry deg!

Utviklingsminister Erik Solheim ville ikke ansatt deg om du bare sitter på lesesalen.

Erik Solheim (SV) skotter ned på de nypussa lakkskoene, ser opp, smiler litt brydd. - Jeg kommer rett fra slottet, skjønner du, og deter derfor jeg måtte ha på meg svart dress.

Fredag ble utviklingsministeren invitert av SAIH til å holde appell på Fredrikkeplassen, den siste dagen i kampanjeuka «Utdanning for frigjøring!». SAIH har satt søkelyset på viktigheten av høyere utdanning i utviklingsland, med spesielt fokus på diktaturregimet i Zimbabwe.

Solheim gav Universitas noen tips til hva den vanlige student kan gjøre for en bedre verden:

- Vær nysgjerrig, og hold øyne og ører åpne. Delta i offentlige debatter, engasjer deg, som gjennom SAIH eller i andre bistandsorganisasjoner. Det er en illusjon å tro at du forstår verden ved bare å sitte og lese. For å si det sånn; skulle jeg ansette studenter, ville jeg lett etter de som hadde vært aktive under studietiden, sier Solheim, som selv bare ble halvferdig med Cand.mag i historie fra Universitetet i Oslo.

Andre inviterte gjester var McDonald Lewanika, leder i Student Solidarity Trust i Zimbabwe. Han tok ordet etter Solheims innlegg om Zimbabwe.

- I mitt hjemland hadde i utgangspunktet et slikt arrangement som dette aldri funnet sted. Og om det hadde gjort det, ville politiet stått klare bak oss nå, for å bryte inn om vi sa noe de ikke likte. Og det hadde de gjort med brutalitet og vold, sa Lewanika, som var rørt over at Norges utviklingsminister kom til Blindern for å snakke om ting som skjer i Afrika.

- Det forteller mye om hvilket samfunn dere lever i, sa han.

Men hva synes Solheim om at han - og ikke kunnskapsminister Øystein Djupedal - er den første rødgrønne ministeren som besøker studentene ved Norges største universitet? - Har ikke Øystein vært her? Jeg er sikker på at han kommer, hvis han bare får en SMS om det, tror en optimistisk Solheim, før han haster avgårde til krisemøte om Sri Lanka.

SAIH

• Er studenter og akademikere i Norges solidaritets- og bistandsorganisasjon.

SAIH jobber med utdanningsbistand, informasjon og politisk påvirkning.

• SAIHs tierordning er nesten like gammel som SAIH, og startet som «SAIH-femmeren» allerede på 60-tallet. Fem universiteter og 25 høyskoler har tierordning. Dette innebærer at studentene kan velge å betale SAIH-tierne over semesteravgiften. Pengene går til høyere og uformell utdanning i Bolivia, Nicaragua, Zimbabwe, Zambia og Sør-Afrika.

Gunhild Oland Nedreid

Hentet fra Universitas 3. mai 2006

ORGANISASJON

I SAIHs identitet forenes aktivisme og profesjonalitet. SAIH er en stor organisasjon med mye aktivitet både i Norge og blant partnerne i Sør. Det er en organisasjon med mange frivillige i alle ledd, og med mange organer og medlemsorganisasjoner. På Årsmøtet 2005 ble det vedtatt en ny organisasjonsstruktur, som blant annet førte til opprettelsen av en informasjonskomité og et landsråd.

LEDER- OG ØKONOMIKURS

For tredje år på rad arrangerte SAIH kurs for lederne og de økonomiansvarlige i lokallagene. Spesielt de som har kortest fartstid i SAIH syntes det var nyttig å kunne dele erfaringer med andre ledere/ økonomiansvarlige fra andre lokallag.

HØSTSEMINARET

Vi har gjennomført det årlige høstseminaret i etterkant av semesterstart. På høstseminaret fokuserer vi både på opplæring av nye aktivister i lokallagene samt diskusjoner og innføring i ulike temaer for de mer erfarne i organisasjonen. Under årets høstseminar ble følgende temaer tatt opp: SAIHs politiske arbeid, urfolk tar makten i Bolivia, forslag til politisk tema for 2007, tale- og debatteknikk, samt status på aktiviteter tilknyttet årets politiske tema.

LOKALLAGENE

I år har følgende lokallag vært aktive: Bergen, Bislett, Blindern, Kristiansand, Sogndal, Tromsø, Trondheim og Ås. Disse legger frem egne rapporter på Årsmøtet. Lokal-

lagene er en viktig ressurs i organisasjonen og den viktigste ressursen i vårt informasjonsarbeid. I løpet av året har SAIH sentralt besøkt alle lokallagene, de fleste flere ganger.

MEDLEMMENE

SAIH har også i 2006 hatt et godt samarbeid med Norsk Studentunion, Studentenes Landsforbund og Utdanningsforbundet, som alle har representanter i SAIHs styre. Vi har også prøvd å holde kontakten med de lokale studentdemokratiene.

AKADEMIKERSATSNINGEN

Som følge av årets akademikersatsning har UNIO (Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede) og Norsk Forskerforbund meldt seg inn i SAIH. UNIO er en partipolitisk uavhengig hovedorganisasjon hvor både Utdanningsforbundet og Norsk Forskerforbund er medlem. SAIH er glade for våre to nye akademikermedlemmer og ser frem til videre samarbeid.

Høstseminar 2006

Styreseminar 2006

Forskerforbundet var medarrangør av konferansen vi arrangerte i november, og SAIH har også tatt kontakt med forbundets lokallag ved Høyskolen i Oslo for å undersøke mulighetene for tettere faglig samarbeid. Vi har hatt møter i forbindelse med dette prosjektet, og det er i år også produsert materiell for akademikere.

STYRET

Styret hadde i løpet av året åtte styremøter, tre av dem kombinert med styreseminarer. Styret har vært en viktig støttespiller for arbeidsutvalget i SAIH gjennom året. Oversikt over styrets medlemmer i 2006 finnes bak i Årsmeldingen.

INFORMASJONSKOMITEEN (IK)

IK ble opprettet som følge av SAIHs nye organisasjonsstruktur vedtatt på Årsmøtet i 2005, og har bestått av tre frivillige som har jobbet sammen med leder og nestledere på kontoret.

LANDSRÅDET

Landsrådet ble opprettet som følge av SAIHs nye organisasjonsstruktur vedtatt på Årsmøtet i 2005. Landsrådet har i 2006

bestått av SAIHs leder og 13 landsrådsmedlemmer, representanter for landsomfattende studentorganisasjoner, akademikerorganisasjoner, høyeste studentorgan ved universiteter og høyskoler, ansatte i SAIH, samt SAIHs lokallag. I 2006 har SAIH gjennomført tre Landsrådsmøter. Hvert møte har bestått av en dag med skoloring i SAIH og aktuelle temaer, og en dag med formelt Landsrådsmøte. Det siste Landsrådsmøtet ble arrangert i sammenheng med årets høstseminar. Tilbakemeldingene fra årets Landsråd har vært at det er svært positivt med en slik møteplass mellom de ulike leddene av organisasjonen.

SEKRETARIATET

Eirik Eide overtok som daglig leder etter May Sagbakken 1. august. Flere vikarer har vært innom kontoret i løpet av perioden fordi fastansatte har sluttet eller hatt permisjon. SAIH er glade for å ha Ingvild Langhus med videre som ny prosjektansvarlig for sørlige Afrika med hovedansvar for Zambia. Vi ønsker å takke May Sagbakken, Tor Kjetil Edland, Carl Johansen, Roy Krøvel og Marthe Hotvedt for deres innsats i SAIH.

Høstseminar på Nesodden 2006

ORGANISASJONER SAIH ER MEDLEM I

SAIH er medlem i en del andre organisasjoner. Disse ble gjennomgått i Landsrådet i juni, og det ble vedtatt at vi skulle opprettholde medlemskapet i følgende organisasjoner: Max Havelaar, Bistandstorget, FOKUS, ForUM, Global, RORG, Fellesrådet for Afrika, FN-sambandet, Internasjonal Reporter, Norsk forening for utviklingsforskning, Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH) og HIVNorge. I tillegg ble det vedtatt at SAIH skulle bli støtte medlem i Den norske støttekomiteen for Vest-Sahara og søke om fullt medlemskap i LNU.

SAIH har i 2006 vært representert i følgende styre: Max Havelaar – Markus

Stuestøl, Forum for Utvikling og Miljø (ForUM) - Kathrine Sund og Forum for kvinner og utviklingsspørsmål (FOKUS) – Ragnhild Nordvik. I tillegg har Carl Johansen vært varamedlem i styret i RORG.

NYE LOKALER

SAIH flyttet i 2006 til Storgata 11.

ÅRSMØTET

SAIHs årsmøte 2006 ble avholdt 28.-29. oktober. Det ble da blant annet vedtatt ny informasjonsstrategi.

Resolusjoner vedtatt av SAIHs årsmøte 2006

Situasjonen i Zimbabwe

Adresseres: Utanriksdepartementet ved utenriksminister Jonas Gahr Støre, utviklingsminister Erik Solheim og Stortingets utenrikskomité

SAIH meiner at Noreg bør:

1 Leggje press på den Afrikanske Unionen (AU), spesielt Sør-Afrika.

- President Mugabe var ein av dei store frigjeringsheltane i det sørlege Afrika. Dette vert gjenspeglja i den støtta han framleis har i nabolanda. Mange meiner at situasjonen i Zimbabwe ikkje vil endre seg før Sør-Afrika tek eit klart standpunkt mot den utviklinga president Mugabe sitt regime har stått for.

2 Auke bistanden til det sivile samfunnet.
- Noreg fraus stat-til-stat-bistanden i 2000. I 1999 utgjorde den norske bistanden til Zimbabwe 109 millionar norske kroner. Av dette utgjorde stat-til-stat-samarbeidet cirka halvparten. I dag er samla bistand til Zimbabwe halvert og er på rundt 50 millionar norske kroner.

- Dei om lag 50 millionane som har blitt kuttet går i dag til andre afrikanske land, der den politiske situasjonen er mindre problematisk. SAIH meiner dette er svært beklageleg. SAIH meiner at iallfall ein del av dei midla som tidlegare vart kanalisert som stat-til-stat-bistand, må gå til det sivile samfunnet i Zimbabwe. Det sivile samfunnet må i dag både jobbe for demokrati og menneskerettar, og utføre dei oppgåvene som eigentleg er staten sitt ansvar (som til dømes å ta seg av aids-sjuka). I tillegg er styrking av det sivile samfunnet essensielt for å kunne sikre at demokratiet, når det vert gjeninnført, vert berekraftig.

SAIH støttar studentrørsla og resten av det sivile samfunnet i Zimbabwe sin kamp for demokrati og menneskerettar. Vi krev at den norske regjeringa aktivt gjer det same.

Støtte til studentene i Colombia

Adresseres: Norske myndigheter ved UD ved utenriksminister Jonas Gahr Støre og utviklingsminister Erik Solheim, Stortingets utenrikskomité og den colombianske ambassade i Oslo

SAIH støtter studentene i Colombia i kampen for demokrati og rettferdighet, og er svært bekymret for den stadige volden mot studentledere i landet.

20. oktober i år ble den colombianske studentpolitikeren Milton Troyano Sanchez drept. Natt til 5. oktober i år ble den colombianske studentlederen Julián Andrés Hurtado Castillo drept. Begge var medlemmer av den colombianske studentorganisasjonen ACEU (Asociación Colombiana de Estudiantes Universitarios), som i 2005 ble tildelt Studentenes Fredspris i Trondheim.

ACEU kjemper for muligheten for demokratisk deltagelse i styringen av de rundt 200 universitetene i Colombia. Ønsket med opprettelsen av ACEU var å skape en bred og altomfattende studentorganisasjon som kunne kjempe for rettighetene til studentene og posisjonen til den offentlige utdanningen, men også for en forandring i det politiske, sosiale og økonomiske systemet i landet som helhet.

Studentorganisering har gjennom hele Colombias historie tiltrukket seg oppmerksomhet både fra myndigheter og det militære, så vel som geriljaen og de paramilitære. I sitt arbeid utsetter de seg for vold, trusler, kidnapping, utestengning fra universitetene, landsforvisning og drap. Drapene på Sanchez og Castillo i oktober 2006 viser at de colombianske studentene fortsatt risikerer å bli drept for sitt engasjement for retten til utdanning og for fredelige løsninger på konflikten i hjemlandet. Det er derfor like viktig som tidligere at det

blir satt fokus på hvilke realiteter studentene lever under.

SAIH krever at colombianske myndigheter sørger for sikkerheten til colombianske studenter og studentledere.

Norske myndigheter bør fremme dette kravet overfor colombianske myndigheter, arbeide aktivt for å bedre de colombianske studentenes situasjon og klart ta avstand fra voldsbruken mot dem.

Situasjonen i Burma

Adresseres: UD v/ utenriksminister Jonas Gahr Støre, utviklingsminister Erik Solheim og Stortingets utenrikskomité

Politisk opposisjonelle i Burma risikerer livet i kampen for demokrati. Dette ble nok en gang bekreftet i forrige uke da meldingen om at en av Burmas 1100 politiske fanger døde i fengsel etter tortur.

Utviklingen i Burma den siste måneden viser at militærjuntaen vil slå enda hardere ned på opposisjonen i landet. I september ble fem studentledere fra folkeopprøret i 1988 arrestert, deriblant Min Ko Naing, opposisjonens viktigste person etter Aung San Suu Kyi. Han var leder for All Burma Federation of Student Unions, som ble tildelt Studentenes Fredspris i 2001. For to år siden ble han løslatt etter å ha sittet 16 år i fengsel. Alle de arresterte er i dag sentrale personer i opposisjonen i Burma.

SAIH krever at norske myndigheter arbeider for at FNs sikkerhetsråd vedtar en resolusjon som iverksetter demokrati-fremmende tiltak i Burma.

Videre krever SAIH at norske myndigheter iverksetter mekanismer som sikrer full åpenhet i norsk næringsvirksomhet og investeringer i Burma.

Styrking av høyere utdanning i Sør

Adresseres: Utenriksdepartementet ved utenriksminister Jonas Gahr Støre og utviklingsminister Erik Solheim, Kunnskapsdepartementet ved Øystein Djupedal, Stortingets utenrikskomité og Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité

Utdanning er vesentlig for både politisk, sivil, sosial, økonomisk og kulturell utvikling. Alle land bør ha et godt og kvalitetssikret utdanningssystem, basert på innbyggernes

egne premisser. Retten til utdanning er et viktig demokratisk prinsipp, og uavhengige organisasjoner og institusjoner bør spille en viktig rolle som pedagogiske alternativer til, og kritikere av, den offentlige utdanningen. Dette gjelder spesielt i land i Sør hvor det offentlige høyere utdanningstilbudet ofte er mangelfullt, av lav kvalitet eller for dyrt for vanlige studenter. Hvis den høyere utdanningen går inn under internasjonale handelsavtaler som gir utenlandske institusjoner likebehandling med nasjonale private og statlige utdanningsinstitusjoner, kan dette bli ytterligere problematisk.

Høyere utdanning er viktig for et lands utvikling fordi:

- Man vil aldri få en god grunnutdanning uten en god høyere utdanning. En god grunnutdanning forutsetter blant annet velkvalifiserte lærere og fageksperter som kan utvikle pensum.
- Universiteter er viktige samfunnsinstitusjoner, men utdanningssystemet kan også bli brukt til å videreføre og forsterke forskjeller mellom samfunnsgrupper. God høyere utdanning er gjerne forbeholdt de privilegerte samfunnsklassene, samtidig som den ofte er et kriterium for å kunne ha maktposisjoner i samfunnet. Et godt høyere utdanningssystem tilgjengelig for alle vil kunne bryte dette mønsteret.
- Et godt høyere utdanningssystem basert på nasjonale forhold er viktig for utviklingen av større bevissthet rundt egen kultur og nasjonal bakgrunn. En slik kapasitets- og institusjonsbygging fører derfor til økt forhandlingskompetanse når det gjelder forholdet til internasjonale institusjoner og deltakelse i internasjonale fora.

SAIH krever:

- At norske beslutningstakere er bevisste på hvilken rolle utdanning generelt og høyere utdanning og forskning spesielt har i en utviklingsprosess.
- At høyere utdanning ikke skal gå på bekostning av grunnutdanning i bistanden.
- At norske myndigheter gir økt og mer kvalitetsrettet bistand til høyere utdanning og forskning i Sør.
- At norske myndigheter er tydelige på at de støtter utviklingslands mulighet til å beskytte sin egen utdanningssektor når det gjelder handel med høyere utdanning.
- At norske myndigheter må sørge for at informasjon, kunnskap og statistikk om handel med utdanning blir bedre, samt tettere knyttet til norsk politikk.

Nøkkeltall regnskap 2005

INNSAMLET	
INNSAMLEDE MIDLER	6 164 593

FORBRUK INNSAMLEDE MIDLER	
Administrasjon	838 855
Informasjon	931 647
Norad (prosjekt)	1 785 081
Div prosjekter	204 671
TOTALT	3 760 254

ÅRSRESULTAT	2 404 339
--------------------	------------------

FORBRUK MOTTATTE MIDLER	Info	Adm	Prosjekt	TOTALT
Norad	815 000	1 285 258	14 708 000	16 808 258
Operasjon Dagsverk		433 447	9 330 310	9 763 757
FOKUS		43 805	559 569	603 374
TOTALT	815 000	1 762 510	24 597 879	27 175 389

Tillitsvalgte og ansatte i SAIH 2006

ARBEIDSUTVALGET

Fra venstre:
Nestleder Aina Holm,
leder Kathrine Sund og
nestleder Jonas Holmqvist

STYRET

Kathrine Sund, styreleder
Aina Holm, nestleder
Jonas Holmqvist, nestleder
Øivind Engh, Utdanningsforbundet
Håvard B. Øvregård, fri representant
Hilde Reinertsen, fri representant

Første semester:
Kathrine Elida Aaland, Studentenes Landsforbund
Jon Ivar Thompson Eikeland, Norsk Studentunion
Marthe Nordviste, fri representant
Heidi Ryste, vara

Andre semester:
Olav Øye, Studentenes Landsforbund
Kim Størksen, Norsk Studentunion
Heidi Ryste, fri representant
Julie Estdahl, SAIH Blindern, vara

INFORMASJONSKOMITEEN

Kristin Rannem
Markus Stuestøl
Ida Aas

LANDSRÅDET

Kathrine Sund, styreleder
Carl Johansen, ansatt
Hermund Tvilde, ansatt
Arnfinn Paus, Utdanningsforbundet
Dragica Vidovic, Norsk Studentunion
Merethe Maberg, Studentenes Landsforbund
Iselin A. Rud-Goksøyr, Studentparlamentet UiO

Hege Kleiven, SAIH Kristiansand
Hege Øye Berg, SAIH Bislett
Heidi Finskas, SAIH Blindern
Karianne Austnes, SAIH Bergen (sluttet)
Kari-Anne Hamre, SAIH Bergen
Marianne Larsen, SAIH Tromsø
Torunn Berg, SAIH Ås
Heddy Castberg, fri representant

ANSATTE

May Sagbakken
Daglig leder til juli

Eirik Eide
Daglig leder fra aug.

Ingar Lorentzen
Økonomi-
medarbeider

Benter Adiambo Omwayo
Kontormedarbeider

Lise Ulvdal
Prosjektansvarlig

Wivi Engen
Prosjektansvarlig

Hermund Tvilde
Prosjektansvarlig

Tor Kjetil Edland
Prosjektansvarlig
til mai

Ingvild Langhus
Prosjektansvarlig
fra august

Ragnhild Therese
Nordvik
Prosjektansvarlig
I permisjon fra april

Roy Krøvel
Prosjektansvarlig
(vikar) april-august

Marthe Hotvedt
Prosjektansvarlig
(vikar) aug.-des.

Carl Johansen
Informasjons-
medarbeider til oktober